

11.10.2024

Budgeten 2025 / Stadsdirektörens förslag

Ekonomi visar tecken på återhämtning, fortfarande utmaningar inom den offentliga ekonomin

Enligt översikten som Finansministeriet publicerade i september 2024 verkar det som om vi har passerat botten på recessionen i Finland. Bruttonationalprodukten för 2024 minskar dock med 0,2 procent.

Investeringarna börjar öka igen 2025. BNP ökar med 1,7 procent år 2025 och med 1,5 procent år 2026. Den avtagande inflationen och sjunkande räntenivån i kombination med hushållens relativt goda inkomstutveckling ökar hushållens disponibla inkomster och konsumtion.

Enligt en prognos av Kuntarahoitus kommer den kommunala ekonomin ännu framtida år att visa tydligt underskott. Kommunerna har dock reagerat på de försvagade utsikterna och omfattande sparprogram har inletts. Också väsentliga skatthöjningar är att vänta.

Trots åtgärderna för anpassning av ekonomin kommer underskotten ännu nästa år ändå att ligga ungefär på årets nivå. Den största orsaken till det här är nedskärningen av statsandelar på grund av preciseringen av överföringskalkylerna för social- och hälsovården, vilka minskar statsandelarna åren 2025–2027 med ca 450 miljoner euro.

Det är ännu osäkert vilka de slutliga konsekvenserna av AN-reformen, som träder i kraft nästa år, har för den kommunala ekonomin.

Kommunernas anpassningsåtgärder samt stärkningen av den ekonomiska konjunkturen börja bita bättre först år 2026.

Staden eftersträvar nollresultat

Stadens och affärsverkets räkenskapsperiod visar ett överskott på 0,2 miljoner euro. Det här är förenligt med ramen som stadsstyrelsen godkände i maj, men avvikande från ramen föreslås det att inkomstskatten höjs med 0,5 procentenheter för 2025.

Även i det här fallet kan budgetens nollresultat nås enbart om nödvändiga beslut om anpassningsåtgärder fattas i nämnderna, stadsstyrelsen och stadsfullmäktige. Om anpassningsåtgärderna och skatthöjningarna inte godkänns i beslutsfattandet kommer stadens ekonomi att visa underskott.

Driftsekonomi

För 2025 har för stadens och affärsverket Karleby Vattens verksamhetsintäkter budgeterats sammanlagt 37,2 miljoner euro. Verksamhetsintäkterna ökar nästa år med ca 4,3 procent, dvs. ca 1,5 miljoner euro, jämfört med årets budget.

Försäljningsintäkterna ökar med sammanlagt 14,4 procent. Ökningen påverkas särskilt av avgifterna för AN-tjänsterna i form av sysselsättningsnämndens kommunandelar. Också vatten- och avloppsvattenvavgifterna samt vattnets grundavgifter höjs. Avgiftsintäkterna minskar med 0,4 procent jämfört med det här året. Verksamhetsintäkternas understöd och bidrag sjunker åter med 33,6 procent. Det här beror särskilt på förändringar i statsersättningar vad gäller nästa års val.

Som en del av ekonomiprogrammet har prissättningen av stadens tjänster setts över. För nästa år föreslås att avgifterna för tjänster höjs bl.a. inom idrottstjänster, museitjänster, kulturtjänster, vattenverket, veterinärtjänster och hälsoövervakning, byggnadstillsyn samt stadsmätning.

Verksamhetskostnader

2025 har för verksamhetskostnader reserverats sammanlagt 181,4 miljoner euro. Verksamhetskostnaderna ökar med ca 10,7 miljoner euro, dvs. ca 6,3 procent, jämfört med årets budget. Verksamhetskostnaderna ökar inom alla kontogrupper.

Personalkostnaderna ökar med 3,7 procent även om personalantalet minskar något nästa år mätt i årsverken. Det här omfattar inte personerna som i AN-reformen övergår från staten till kommunen. Ökningen beror i praktiken på lönehöjningarna i samband med löneuppgörelserna våren 2023. För personalkostnader har reserverats sammanlagt 109,9 miljoner euro.

Köp av tjänster ökar med 11,1 procent. För det här ändamålet har reserverats sammanlagt ca 29,0 miljoner euro. De viktigaste förändringarna gäller AN-reformen, alltså tjänster som överförs från staten, samt öppnandet av ett servicesedeldaghem i Tararant. Också kostnaderna för skolskjutsar ökar. I köp av tjänster syns den allmänna ökningen av prisnivån inom alla sektorer.

Kostnaderna i gruppen Material, förnödenheter och varor ökade med 2,4 procent. I budgeten har för dem reserverats sammanlagt 15,7 miljoner euro.

Understöden ökar med 19,4 procent och för dem reserveras 13,9 miljoner euro. Ökningen bildas främst av faktorer som anknyter till AN-reformen, höjningen av arbetsmarknadsstödet kommunandelar och lönesubvention. Arbetslöshetsförmåner kompenseras fr.o.m. 1.1.2025 i kommunernas statsandelsfinansiering. Det uppskattas att arbetsmarknadsstödet kommunandel ökar till 4,5 miljoner euro år 2025. Stadens behovsprövade understöd minskar i enlighet med ekonomiprogrammets plan.

Övriga verksamhetskostnader ökar med sammanlagt 11,4 procent och i budgeten har för dem reserverats sammanlagt 13,0 miljoner euro. Ökningen beror främst på höjningen av externa lokalers och andra hyror på grund av den allmänna prisutvecklingen.

Verksamhetsbidraget i budgeten 2025 är -144,2 miljoner euro, vilket ligger efter budgetramens mål med ca 0,5 miljoner euro, dvs. ca 0,4 procent. Verksamhetsbidraget försvagades från 2024 med ca 9,3 miljoner euro.

Verksamhetsbidraget omfattar ekonomiprogrammets anpassningsåtgärder för sammanlagt ca 7 miljoner euro. Verksamhetsbidraget påverkas centralt av nya uppgifter som överförs av staten.

Inkomstskatterna höjs, statsandelarna utvecklas svagt

Den totala skatteprognosen i budgeten 2025 är sammanlagt 131,0 miljoner euro.

- inkomstskatter 99,7 miljoner euro
- fastighetsskatter 18,0 miljoner euro
- samfundsskatter 13,3 miljoner euro.

Förslaget omfattar en höjning av inkomstskatten med 0,5 procent. Karleby stads inkomstskattesats skulle därmed öka från 8,9 procent till 9,4 procent.

I skatteprognosfilen för september har det uppskattats att inkomstskatterna ökar med sammanlagt ca 6,2 miljoner euro.

Det föreslås ingen ändring av fastighetsskatterna.

Karleby stads statsandelar nästa år uppgår till sammanlagt 30,6 miljoner euro. Den allmänna statsandelen är 27,1 miljoner euro, övriga statsandelar 4,2 miljoner euro och UKM:s statsandelar -0,7 miljoner euro.

Utan AN-reformen minskar statsandelarna med -1,5 miljoner euro jämfört med det här året. Med beaktande av AN-reformen ökar statsandelarna dock fr.o.m. 2025 med ca 4,9 miljoner euro och omfattar då finansieringen av AN-tjänster och kompenseringen av arbetslöshetsförmåner.

Statsandelarna har under de senaste åren utvecklats mycket svagt. Det väntas att statsandelarna minskar även i fortsättningen ifall nativiteten och antalet barn i skolåldern fortsätter att minska.

- 2023 statsandelar: 32,9 miljoner euro
- 2024 statsandelar: 25,8 miljoner euro
- 2025 statsandelar utan andelen för AN-reformen: 24,3 miljoner euro

Finansiella intäkter och kostnader

Stadens och affärsverkets finansiella intäkter och kostnader uppgår till sammanlagt -0,4 miljoner euro. Ränteintäkterna för koncernens utlåning är 0,1 miljoner euro, dividender och andra finansiella intäkter 4,3 miljoner euro och räntekostnader 4,9 miljoner euro.

Höjningen av räntor har medfört ytterligare utmaningar för den kommunala ekonomin. Då social- och hälsovårdsreformen halverade kommunernas driftsekonomi ändrades stadens investeringsbehov och lånestock knappast alls i samma veva. Således har de finansiella kostnadernas andel i driftsekonomin utgifter strukturellt sett ökat efter social- och hälsovårdsreformen. Det här har också ökat räntenivåns inverkan på kommunernas ekonomi.

För stadens del har den höga skyddsgraden åtminstone tills vidare relativt bra dämpat ökningen av räntekostnaderna, men den nya räntenivån kommer ohjälpligen att synas i stadens ekonomi. Enligt prognoser uppgår stadens ränteutgifter år 2030 till ca 9,7 miljoner euro per år med nuvarande räntenivå och investeringar. Budgetbalanseringen måste ske i någon annan del av driftsekonomin.

Efter sommaren har räntemarknaderna börjat sjunka. Helheten påverkas av i vilken takt Europeiska centralbanken sänker räntor och på vilken nivå räntorna inom euroområdet på lång sikt stannar. Stadens lånestock ökar snabbt på grund av investeringarna, vilket ytterligare ökar ränteutgifterna – särskilt då stadens årsbidrag framtida år kommer att utvecklas svagt.

I budgeten uppskattas att dividendintäkterna år 2025 ligger på årets nivå. Dividendintäkterna grundar sig på dividender som bolagen betalat år 2024. Även om dividendintäkterna som koncernbolagen betalade ökade 2024 ingår det en risk i dividender som betalas 2025. Bolagens resultatprognoser för 2024 har försvagats från året innan och det är inte längre att vänta att dividendavkastningen nästa år skulle vara större än i budgeten.

Årsbidrag

Årsbidraget i budgeten 2025 är 17,0 miljoner euro och kommer att förbättras jämfört med årets prognos med ca 7,0 miljoner euro. På det här inverkar speciellt ekonomiprogrammets anpassningsåtgärder som inriktas på driftsekonomin och investeringarna samt höjningen av stadens inkomstskattesats.

Trots detta räcker inte årsbidraget till det strategienliga målet att avskrivningarna täcks till 120 procent. I budgeten 2025 räcker årsbidraget till täckning av avskrivningarna bara till 99 procent. Det här skulle i praktiken innebära att årsbidraget inte räcker till investeringar, varvid investeringarna i sin helhet skulle finansieras med upplånade medel.

Investeringar och finansieringskalkyl

För stadens och affärsverkets nettoinvesteringar år 2025 har reserverats ca 51,4 miljoner euro. För 2026 har reserverats 61,7 miljoner euro och för 2027 har reserverats 33,5 miljoner euro. Av det här är Karleby Vattens andel 15,6 miljoner euro år 2025, 2,4 miljoner euro år 2026 och 3,0 miljoner euro år 2027.

Under de följande tre åren är de viktigaste investeringarna byggandet av Halkokari skola och daghem, kapitaliseringen av Karleby Idrottspark Ab och byggandet av ett nytt vattenreningsverk i Patamäki. Man satsar även på trafikleder och reparationsanslag inom husbyggande på samma sätt som tidigare år. Andra objekt är bl.a.

- Stenängens daghem
- landsvägsförbindelsen RV 8 – LV 749 (Kvikant-förbindelse) och stadens avsnitt av RV 8
- underfart och parkeringsarrangemang på stationsområdet
- köp av mark- och vattenområden
- renoveringen av Kokkolan suomalainen lukio
- Idrottsparkens utomhusområden
- Lataamo.

I sin helhet uppgår stadens och affärsverkets investeringsutgifter åren 2025–2027 till sammanlagt ca 151,1 miljoner euro.

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde i finansieringskalkylen uppgår till -35,9 miljoner euro. Ökningen av långfristiga lån är 78,0 miljoner euro. Minskningen av långfristiga lån är nästa år -36,2 miljoner euro. Det här innebär att stadens lånestock ökar före utgången av 2025 från 252,9 miljoner euro till 295,0 miljoner euro.

Finansieringens kassaflöde år 2025 är 41,8 miljoner euro och förändringen av likvida medel är 5,9 miljoner euro.

I balansräkningen i bokslutet 2023 för staden och affärsverket var överskottet från tidigare räkenskapsperioder sammanlagt ca 48,7 miljoner euro. Enligt bokslutsprognosen för 2024 kommer resultatet att visa underskott. Om budgeten 2025 utfaller enligt förslaget är överskottet i balansen från stadens räkenskapsperioder enligt uppskattning över 40 miljoner euro.

Utvecklingen av staden bör fortgå långsiktigt

Budgeten 2025 och ekonomiplanen 2026–2027 har utarbetats på ett ansvarsfullt och realistiskt sätt. De innehåller inga omfattande permitteringar och åtgärderna medför inte att utvecklingen av staden skulle stanna upp eller lamslås.

Särskilt inför kommunalvalet förutsätts att beslutsfattarna har förmåga att vara disciplinerade och konsekventa i sitt beslutsfattande. De närmaste åren kommer att vara utmanande. Trots detta utvecklas staden långsiktigt. Vi har en bredare horisont.

Stina Mattila
stadsdirektör

Mikko Tornikoski
ekonomidirektör

Resultaträkning 2025, staden och affärsverket (externa)

1 000 €	BS 2023	Budg. 2024	Budg. 2025	2024/2025 förändring	2024/2025 förändrings- %
VERKSAMHETSINTÄKTER	36 741	35 719	37 242	1 523	4,3 %
VERKSAMHETSKOSTNADER	-166 090	-170 664	-181 441	-10 777	6,3 %
				0	
VERKSAMHETSBIDRAG	-129 349	-134 945	-144 199	-9 254	6,9 %
				0	
SKATTEINKOMSTER	124 792	119 467	131 017	11 550	9,7 %
STATSANDELAR	32 917	25 722	30 577	4 856	18,9 %
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	-2 112	-269	-410	-141	52,2 %
				0	
ÅRSBIDRAG	26 248	9 975	16 986	7 011	70,3 %
				0	
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR	-17 897	-16 920	-17 150	-230	1,4 %
				0	
RESULTAT	8 351	-6 944	-164	6 780	-97,6 %
				0	
FÖRÄNDRING AV AVSKRIVNINGSDIFFERENS	378	381	381	0	0,0 %
FÖRÄNDRING I RESERVER	1 621	0	0	0	0,0 %
FÖRÄNDRING I FONDER	0	0	0	0	0,0 %
	0			0	
ÖVER-/UNDERSKOTT	10 350	-6 563	217	6 780	-103,3 %

Resultaträkning 2025, staden och affärsverket (extern)

	Staden utan affärsverket	Affärsverket Karleby Vatten	Totalt, inkl. interna poster	Totalt, avdrag för interna poster
Verksamhetsinkomster				
Försäljningsinkomster	38 729 544	9 045 600	47 775 144	17 307 554
Avgiftsinkomster	4 307 950	0	4 307 950	4 289 250
Understöd och bidrag	1 340 342	0	1 340 342	1 340 342
Hysesinkomster	40 950 871	0	40 950 871	10 360 176
Övriga inkomster	2 735 548	0	2 735 548	2 007 600
	88 064 255	9 045 600	97 109 855	35 304 922
Tillverkning för eget bruk	1 884 000	53 000	1 937 000	1 937 000
Verksamhetsutgifter				
Personalutgifter				
Löner och arvoden	-87 565 220	-1 803 279	-89 368 498	-89 368 498
Lönebiutgifter			0	
Pensionsutgifter	-17 621 085	-373 196	-17 994 281	-17 994 281
Övriga lönebiutgifter	-2 479 934	-73 934	-2 553 868	-2 553 868
Köp av tjänster	-58 356 240	-1 449 211	-59 805 451	-29 008 983
Material, förnödenheter och varor	-14 944 196	-1 159 977	-16 104 173	-15 686 403
Understöd	-13 870 450	-1 200	-13 871 650	-13 871 650
Hysesutgifter	-41 513 476	-148 952	-41 662 428	-11 071 733
Övriga verksamhetsutgifter	-1 855 430	-29 700	-1 885 130	-1 885 130
	-238 206 030	-5 039 449	-243 245 480	-181 440 547
Verksamhetsbidrag	-148 257 775	4 059 151	-144 198 625	-144 198 625
Skatteinkomster	131 017 000	0	131 017 000	131 017 000
Statsandelar	30 577 348	0	30 577 348	30 577 348
Finansiella inkomster och utgifter				
Ränteinkomster	127 500	80 000	207 500	127 500
Ersättning för grundkapital	500 000	-500 000	0	0
Övriga finansiella inkomster	4 300 000	35 000	4 335 000	4 335 000
Ränteutgifter	-4 880 900	-61 000	-4 941 900	-4 861 900
Övriga finansiella utgifter	-10 500	0	-10 500	-10 500
Årsbidrag	13 372 673	3 613 151	16 985 824	16 985 824
Avskrivningar	-14 303 914	-2 846 000	-17 149 914	-17 149 914
Förändring av reserver och avskrivningsdifferens				
Förändr. av avskrivningsdifferens	191 479	189 500	380 979	380 979
Förändring av reserver	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat	-739 762	956 651	216 889	216 889

Finansieringskalkyl 2025, staden och affärsverket (extern)

	Staden utan affärsverket	Affärsverket Karleby Vatten	Totalt, avdrag för interna poster	EP 2026	EP 2027
FINANSIERINGSKALKYL					
Kassaflödet i verksamheten					
Årsbidrag	13 372 673	3 613 151	16 985 823	20 699	24 247
Extraordinära poster					
Korrektivposter till internt tillförda medel	-1 500 000	0	-1 500 000	-1 500	-1 500
Investeringarnas kassaflöde					
Investeringsutgifter	-37 300 000	-15 627 000	-52 927 000	-63 220	-35 020
Finansieringsandelar för investeringsutgifter	0	0	0	0	0
Överlåtelseinkomst för bestående aktiva	1 500 000	0	1 500 000	1 500	1 500
Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde	-23 927 327	-12 013 849	-35 941 177	-42 521	-10 773
Finansieringens kassaflöde					
Förändringar i utlåningen					
Minskning av utlåning	45 000		45 000	45	45
Ökning av utlåning	0				0
Förändringar av lånestocken					
Ökning av långfristiga lån	75 000 000	3 000 000	78 000 000	75 000	45 000
Minskning av långfristiga lån	-35 503 257	-700 000	-36 203 257	-35 724	-37 085
Förändring av kortfristiga lån					
Förändringar i eget kapital					
Förändring av anslutningsavgifter					
Övriga förändringar av likviditeten					
Förändring av förvaltade medel o. förvaltad kapital					
Förändring av omsättningstillgångar					
Förändring av fordringar					
Förändring av räntefria skulder					
Finansieringens kassaflöde	39 541 743	2 300 000	41 841 743	39 321	7 960
Förändring av likvida medel	15 614 416	-9 713 849	5 900 566	-3 200	-2 813